

SARA BRUNSVOLD

De acht
levenslessen

van ROMAN

Clara Klein

Zelfs in haar laatste dagen laat een ongeneeslijk zieke vrouw
geen kans voorbij gaan om van Gods liefde te getuigen.

Sara Brunsvold

De acht
levenslessen van
Clara Klein

Roman

Vertaald door Daniëlle Heerens

KokBoekencentrum Uitgevers • Utrecht

Voor Jezus,
Die stierf terwijl Hij liefhad

Ik wil dat jullie altijd blijven onthouden wat ik jullie verteld heb.

Ook als ik straks gestorven ben.

2 Petrus 1:15 (BGT)

1

Maandag 6 juni 2016

Clara Klein had er herhaaldelijk om gebeden te mogen sterven in São Paulo. Een klein verzoek, als je het haar vroeg. Er stierven tenslotte dagelijks mensen in Brazilië. Wat maakte eentje extra nu uit? Vooral als het ging om iemand die het grootste deel van haar leven van het land had gedroomd?

Maar de Heer had Kansas voor haar in petto.

Ze keek naar de witte streep langs de snelweg bij Kansas City, die aan haar portierraampje voorbijgleed. Hij leidde haar naar een instelling waarvan ze had gehoopt die nooit nodig te hebben, in een stad waarvan ze nooit had gedacht dat ze er nog steeds zou wonen, en ze kon er alleen maar op vertrouwen dat de Heer iets van plan was. Dat was per slot van rekening meestal het geval.

De chauffeur van de instelling – een kleine, gezette man met een donkere huid en een naamplaatje waarop ‘Trey’ stond – neuriede zacht, terwijl hij het busje bestuurde. De noten prikkelden haar fantasie. Glimlachend vervormde ze ze in gedachten tot de theatrale, zinnenstrelende klanken van de samba. Ritmes die de voeten spontaan in beweging brachten en harten verwachtingsvol deden kloppen. Haar vermoeide botten kwamen tot leven, net als die keer dat John haar de danspassen had geleerd.

Ze zou zo graag één keer na zonsondergang in São Paulo de samba dansen, of over de Avenida Paulista lopen, of genieten van een goudgebakken coxinha, regelrecht afkomstig uit de wagen van een straatverkoper.

Ze keek naar de Kansas-hemel die zich boven haar uitstrekte; plukjes wolken kleurden zachtoranje door het toenemende zonlicht.

Maar niet mijn wil, Heer, bad ze.

Het busje voerde haar door flauwe bochten en over kleine, steile hellingen en bracht haar zo steeds verder van het kleine huisje dat decennialang het hare was geweest. Tot de dokter haar de scan had laten zien en had gezegd: ‘Agressieve uitgezaaide kanker.’ De vervelende pijn in haar onderbuik, die haar een week eerder in het ziekenhuis had doen belanden, bleek geen blaasontsteking, zoals ze tegen de man en al de andere eerstehulpmensen gezegd had.

Nadat hij haar de prognose had gegeven weigerde de dokter om Clara het land uit te laten gaan. Waarop Clara hem bekrompen had genoemd.

En nu wachtte ergens bij een instelling in het zuidelijke deel van de stad hospicepersoneel op haar komst.

Na een tijdje nam de chauffeur eindelijk een afrit en toen ze bij een stoplicht kwamen, keek hij haar via de achteruitkijkspiegel aan.

‘Prachtige morgen,’ riep hij naar achteren.

‘Zeker weten, jongeman. God heeft Zijn creativiteit de vrije teugel gegeven wat betreft die zonsopgang.’

‘Nou en of.’

Clara overdacht zijn antwoord een moment. ‘Zeg eens, liefje,’ zei ze toen. ‘Ken je Jezus?’

De ogen van de chauffeur begonnen te twinkelen. ‘Ja, mevrouw. Dat doe ik.’

‘Goed, dan kan ik mijn energie sparen.’

Hij grinnikte. ‘Lijkt me ook. Al vind ik het geen probleem om het over Hem te hebben.’

‘Goed van je, Trey. Praat maar veel over Hem. Vooral als anderen geen interesse tonen. Dat heeft Hij graag.’

‘Ja, mevrouw.’ Hij reed een zijstraat in, waardoor ze weer een stukje dichterbij hun bestemming kwamen.

Aan de andere kant van het raampje zag Clara een moeder die haar kinderen naar de SUV op de oprit loodste. De kleinste, een meisje met een roze tas op haar smalle rug, huppelde achter haar moeder aan. Op naar een nieuwe dag. Er was zo veel te leren en te onderzoeken en te ontdekken! Clara's gedachten gingen naar haar vriendin Mai, omringd door haar lieve kleintjes, in het bijzonder naar die ene dag op het vliegveld, toen er een einde was gekomen aan de maanden dat ze van elkaar gescheiden waren geweest.

Slechts één weerzien kon fijner zijn, was Clara van mening.

Ze richtte haar aandacht weer op Trey. 'Mag ik je iets vragen?'

'Natuurlijk.'

'Hoe ziet de hemel er volgens jou uit?'

Hij dacht even na en zei toen: 'Ik heb echt geen idee. Stralend?'

'Dat staat buiten kijf.'

Zwijgend reden ze verder, tot Trey vroeg: 'Hoe ziet de hemel er volgens u uit, mevrouw Klein?'

Clara grinnikte. 'O, liefje, ik denk dat de hemel het grootste avontuur aller tijden zal zijn.'

Trey parkeerde het busje onder de luifel van de hoofdingang van het ouderenzorgcentrum De belofte. Het één verdieping tellende gebouw strekte zich aan beide zijden van de hoofdingang uit. De ene kant bestond uit woon-zorgappartementen met een kleine veranda en aan de andere kant bevonden zich de kamers van de verpleegafdeling voor mensen die meer zorg nodig hadden, en die hadden elk een groot raam. Rond het terrein stond een rij bomen, waardoor het ouderenzorgcentrum afgescheiden was van het winkelcentrum erachter. Van alle instellingen die de aardige mensen van het University of Kansas Medical Center, het academisch ziekenhuis van de

stad, haar in verschillende brochures hadden laten zien, had het erop geleden dat De belofte zich het dichtst bij de ongerepte natuur bevond. Dat was een van de redenen waarom Clara zich ertoe aangetrokken had gevoeld. Dat, en het feit dat haar ziektekostenverzekering de kosten vergoedde.

Trey gleed van zijn stoel en tilde haar leren koffers uit het rek voor in het busje. ‘Laat me deze voor u op de stoep zetten,’ zei hij, terwijl hij wegliep naar het trapje bij de deur. ‘Ik kom zo terug om u te helpen.’

Clara gromde als reactie op zijn suggestie dat ze moest wachten. Een week geleden was ze nog zonder problemen naar haar brievenbus gelopen. Ze kwam overeind en kuierde achter hem aan.

Zodra hij zag dat zijn passagier het trapje af stommelde, haastte hij zich met zijn armen gespreid naar haar toe. ‘Alstublieft, mevrouw Klein. Laat me u helpen.’

‘Liefje, ik ga alleen maar dood. Ik ben niet invalide.’

Niettemin stond hij erop dat ze zijn arm vastpakte, wat ze deed, maar alleen omdat een dame nooit een daad van ridderslijkheid weigert.

Eenmaal veilig en wel op de stoep keek ze omlaag naar haar koffers. Arme dingen. Samen met haar hadden ze meer dan een halve eeuw gewacht tot ze naar de verste uithoeken van de aarde zouden reizen. Het ouderenzorgcentrum was nog niet eens de verste uithoek van Kansas City.

Trey pakte ze aan de handvaten op en knikte naar de ingang. ‘Na u, mevrouw Klein.’

Clara keek naar de glazen schuifdeuren van het ouderenzorgcentrum. Ze vond het een vreemd idee dat ze er wel naar binnen zou gaan, maar nooit meer naar buiten. Terwijl ze zich vastklampte aan het vertrouwen dat de Heer ook hier iets voor haar in petto had, schuifelde ze naar voren.

De deuren gingen open en onthulden een kleine foyer die voor huiselijk leek te moeten doorgaan. Clara trok haar neus op bij het zien van de bordeauxrode fauteuils, staande klok

en het bloemetjesbehang. Aan de andere kant leidde een gang naar beide vleugels van het gebouw. En in het midden van de ruimte stond een jonge vrouw met vuurrood haar en een blik die het midden hield tussen verwelkomend en verveeld.

‘Goedemorgen, mevrouw Klein.’ Haar stem klonk vlak. ‘Welkom bij De belofte.’

‘Dank je. Hoe gaat het met je?’

‘Prima, dank u. Ik ben van de administratie. Ik geloof dat u een gesprek hebt gehad met de maatschappelijk werkster, Rosario.’

‘Ja.’ Clara wilde de jonge vrouw vragen hoe ze heette, maar de administratiemedewerkster leek van plan om vaart te zetten achter de intake.

‘Rosario is er vandaag niet, dus ik ben degene die u zal helpen om zich te installeren.’

‘Fantastisch,’ antwoordde Clara met een glimlach, in de hoop de vriendelijker kant van de administratiemedewerkster aan te spreken. Die had ze vast, toch?

Maar de jonge vrouw draaide zich op haar hakken om en zei over haar schouder: ‘Deze kant op.’

Clara keek naar Trey, die zijn wenkbrauwen optrok; kennelijk dacht hij hetzelfde als zij.

‘Ze lijkt leuk,’ fluisterde Clara.

Hij gniffelde.

De administratiemedewerkster ging hun voor door een deur aan de linkerkant van de foyer. Een gegraveerd goudkleurig plaatje aan de muur identificeerde het als ‘kantoor’.

Zodra ze bij het bureau van de administratiemedewerkster kwamen, zette Trey de koffers neer en hij bleef in de buurt toen Clara zich in een van de stoelen liet zakken. ‘Kan ik verder nog iets voor u doen?’ vroeg hij haar.

De jonge vrouw kwam tussenbeide. ‘We redden het wel, bedankt.’

Trey wilde reageren, maar Clara raakte zijn hand aan. ‘Je bent een zegen voor me geweest, liefde. Dank je.’

Hij glimlachte en knikte. ‘God zegene u, mevrouw Klein.’
‘Insgelijks.’ Ze keek hem na terwijl hij wegliep. ‘Zo’n lieve jongeman.’

Om de lippen van de administratiemedewerkster krulde iets wat als een glimlach beschouwd kon worden. ‘Zullen we beginnen?’ kwam ze toen meteen ter zake.

‘Absoluut,’ antwoordde Clara. ‘Ik kan niet wachten.’

Het ontbrak de jonge vrouw misschien aan beleefdheid, maar ze was beslist voortvarend. Het invullen van al het papierwerk ging als in een roes aan Clara voorbij.

Ten slotte verzamelde de administratiemedewerkster alle papieren, stopte ze in een envelop met Clara’s naam erop. ‘De komende twee dagen zult u Rosario en de rest van het team ontmoeten.’ Vervolgens ratelde ze de namen van de dokter, verpleegkundigen en de kapelaan die het team completeerde op, maar ze gingen stuk voor stuk Clara’s ene oor in en het andere uit.

Desondanks knikte ze.

‘Nog vragen?’

Zelfs als Clara vragen had gehad, dan kon de jonge vrouw ze waarschijnlijk niet beantwoorden. ‘Ik denk dat het voor nu prima is zo.’

‘In dat geval, laat me u naar uw kamer brengen. Ik zal iemand laten komen om te helpen met uw koffers.’

Vijf minuten later verliet hun kleine parade het kantoor – de administratiemedewerkster ging als een veldmaarschalk voorop en de hulp met zijn babyface, Jimmy, sloot de gelederen. Hij glimlachte warempel, waardoor Clara hem meteen in haar hart sloot.

Ze marcheerden door de gang naar de verpleegafdeling en kwamen al snel bij de activiteitenruimte, het centrale gedeelte van de vleugel. Afgezien van de verpleegkundigenpost aan de andere kant, waar het een drukte van belang was, en een kleine volièrre vol tsjirpende vogels vlakbij leek het net een

begraafplaats, zo stil was het er. Ze zag dat er nog drie gangen op de ruimte uitkwamen – een die naar het noorden leidde, een richting het oosten en een naar het zuiden.

Ook hier waren de muren bedekt met bloemetjesbehang, wat goed paste bij de kersenhouten tafel in het midden en het groepje smaragdgroen gestreepte leunstoelen. Boeketten zijden bloemen stonden verspreid door het vertrek, in een poging om het iets natuurlijks – en levends – te geven.

Als er geen glimmende schaal met chocoladekoekjes op de eettafel had gestaan, had Clara de plek afgeschreven. Het water liep haar in de mond bij het zien van haar favoriete traktatie. Ze voelde de neiging om even uit de rij te stappen en er een te pakken, maar de administratiemedewerkster beende naar de noordelijke gang en leek het tempo naarmate ze er dichterbij kwamen alleen maar op te voeren.

Clara probeerde haar bij te houden, maar tevergeefs. Ondanks dat ze haar best deed, raakte ze achterop. En dat gold ook voor Jimmy.

Alsof ze voelde dat de afstand tot haar patiënte groter werd, keek de jonge vrouw over haar schouder en bleef vervolgens staan. 'Ik kan een rolstoel halen, als u wilt, mevrouw Klein.'

'Ik denk dat een racewagen passender zou zijn, liefje.'

Jimmy grinnikte, maar werd meteen weer stil toen de administratiemedewerkster hem een veelzeggende blik schonk.

'Als u denkt dat een rolstoel u zal helpen, kan ik er een halen,' herhaalde ze. 'We willen dat onze bewoners zich op hun gemak en veilig voelen.' De woorden klonken ingestudeerd.

'Dat stel ik op prijs,' zei Clara. 'Maar als je gewoon wat rustiger aan doet, denk ik dat het moet lukken.'

'Met alle plezier,' zei ze, met een blik die niet overeenkwam met haar belofte.

De rest van de weg sjokten ze zwijgend op Clara's langzame tempo voort. Haar benen begonnen al zeer te doen.

Gelukkig bleef de jonge vrouw na slechts een paar deuren in de noordelijke gang te hebben gepasseerd staan. 'We zijn

er.' Ze duwde de deur van kamer 303 open en gebaarde dat Clara naar binnen mocht gaan.

Op het eerste gezicht zag de ruimte van zo'n veertig vierkante meter er gezellig uit. Een eigen badkamer naast de deur. Een ruime kledingkast en een kleine vierkante tafel met twee eetstoelen. Een comfortabel uitzierende loveseat en een leunstoel, beide naast het grote raam. Clara sloeg het bed – de plek die ze zo lang mogelijk wilde vermijden – over en keek door het raam naar buiten. Toen zonk de moed haar in de schoenen.

Het uitzicht bestond uit een troosteloze aanblik van de parkeerplaats voor het gebouw.

'Van de loveseat kan een tweepersoonsbed worden gemaakt en de rugleuning van de leunstoel bij het raam kan omlaag, zodat het een...' De administratiemedewerkster zei nog meer, maar Clara luisterde niet meer.

Dat uitzicht. Er was gewoon níets te zien wat door God geschapen was.

Clara schudde haar hoofd. 'Mag ik wat zeggen, liefje?'

De monoloog van de jonge vrouw kwam abrupt tot een einde. 'Ja?'

'Ik zou graag een andere kamer krijgen, alsjeblieft.'

'Is er iets mis?'

'Er zijn geen bomen.'

'Neem me niet kwalijk, bómen?'

'Of gras. De brochure beloofde een mooi gazon, bosrijke omgeving en kolibries.' Clara wees naar het raam. 'Daar is niets van te zien.'

De jonge vrouw keek van het raam naar Clara. 'Ik kan u ervan verzekeren, mevrouw Klein, dat al onze kamers identiek zijn.'

'En ze zijn prachtig, maar ze kijken niet allemaal uit op de parkeerplaats, is het wel?'

'Nou... nee.'

'Ik wil graag een kamer die dat niet doet.' Om een einde

aan de kwestie te maken, refereerde ze aan de eigen woorden van de administratiemedewerkster. ‘Dat zal ervoor zorgen dat ik me op mijn gemak voel.’

De jonge vrouw keek naar Jimmy, alsof ze hem vroeg of ze Clara goed verstaan had.

Om haar niet af te vallen trok hij een verward gezicht, maar zodra ze wegkeek, krulde er een glimlach om zijn lippen. Hij en Clara waren duidelijk voorbestemd om vrienden te worden.

‘Ik zal kijken wat ik kan doen,’ antwoordde de administratiemedewerkster. Daarna liep ze met bruuske passen de gang op.

Zodra ze weg was, gaf Clara Jimmy een knipoog en zei zacht: ‘Ik ben een lastige patiënt.’

‘Overduidelijk,’ fluisterde hij terug.

2

Aidyn Kelley schoof het gouden kruisje heen en weer langs het dunne gouden kettinkje om haar hals. Als ze in het kantoor van de *Kansas City Star* was, hield ze het sieraad doorgaans goed verborgen onder haar blouse. Vandaag was echter andere koek. Deze dag waren nerveuze bewegingen toegestaan.

Ze zat op de rand van haar bureau terwijl haar beste vriendin, Rahmiya Hiraj, op Aidyns stoel naar voren leunde om de woorden op het laptopscherm voor haar te lezen. Aidyn keek de redactiekamer rond, om te zien of er iemand hun kant op keek en wendde zich toen weer tot haar vriendin.

‘Wees eerlijk,’ zei ze zacht. ‘Hoe klinkt het?’

Rahmiya wuifde haar woorden weg, terwijl ze zich op het scherm concentreerde.

Aidyn kneep in de gouden hanger en terwijl ze wachtte, schoof ze hem van de ene schouder naar de andere. Haar professors van de opleiding journalistiek hadden haar op het hart gedrukt nooit iets buiten een hoofdredacteur om te doen, maar niemand had ooit met Bella Woods gewerkt.

Opnieuw liet ze haar blik door het vertrek gaan, ervan overtuigd dat iemand haar in de smiezen had, maar de meeste aanwezigen waren medeniemendallen, die nog altijd aan hun bureau gekluisterd zaten, in plaats van met een opdracht op pad gestuurd te zijn.

‘Je boft maar!’ hadden haar klasgenoten gezegd, toen ze hoorden dat Aidyn een baan op de lokaalnieuwsafdeling van de *Star* in de wacht had gesleept. De meesten van hen hadden slechts een positie bij een kleinere krant weten te bemachtigen, of zelfs dat niet. Maar het voelde niet als boffen. In een

heel jaar tijd – en dat na geweldige lofbetuigingen te hebben gekregen van de beroemde University of Missouri School of Journalism – bestond alle echte verslaggeving die ze had gedaan uit een paar kleine stukjes met haar naam erbij, weggestopt op de vierde pagina van de sectie lokaal nieuws. Twee maanden daarvoor was haar naam genoemd op pagina één, vanwege haar hulp bij een artikel, maar met luid protest van Shayna Reese, de senior verslaggeefster, die vond dat haar stuk was ‘gedegradeerd’ door de naam van de beginnend verslaggeefster in de credits. De daaropvolgende week had Shayna iedere morgen haar half leeggedronken Starbucks-beker op haar bureau achtergelaten en sindsdien had Woods Aidyn nog steeds geen andere grote opdracht gegeven.

Alstublieft, God, laat dit werken.

Eindelijk was Rahmiya klaar met lezen en ze draaide rond in Aidyns stoel. ‘Je hebt je zaak goed verwoord, Aidie. Het is professioneel. Scherpzinnig.’

‘Vind je?’

‘Absoluut. Ik denk dat je hiermee weleens iets zou kunnen bereiken.’ De witte tanden die haar glimlach onthulde, staken scherp af tegen haar lichtbruine huid.

De bewering deed Aidyns hartslag versnellen. Hoewel Rahmiya geen verslaggeefster was, was ze scherp en had een goede intuïtie, en Aidyn vertrouwde op verschillende vlakken in haar leven op haar mening.

‘Ik durf wel te zeggen dat je niet onderdoet voor Katharine Graham,’ voegde Rahmiya daaraan toe, met een hoofdbeving naar de foto van de beroemde verslaggeefster van de *Washington Post*, die op de zijkant van Aidyns ladekast was geplakt.

De vergelijking met haar heldin maakte Aidyn nog trotser. ‘Denk je echt dat Maper ja zal zeggen?’

‘Ongetwijfeld,’ zei Rahmiya met een resoluut knikje. ‘Hij kan niet weigeren.’

Er sloop een spoortje angst Aidyns buik binnen. De direc-

teur-hoofdredacteur, heer en meester van de redactie, benaderen was een serieuze bezigheid. Vooral als je niet uitgenodigd was.

Niettemin plakte Aidyn een glimlach op haar gezicht. ‘Dank je, Rahmi.’

‘Graag gedaan.’ Rahmiya wierp een blik op het laptop-scherm en richtte haar aandacht toen weer op Aidyn. ‘Dus je gaat de e-mail vandaag versturen?’

De angst nam toe. ‘Ja. Op een zeker moment.’ Het klonk zelfs haarzelf onoprecht in de oren.

Rahmiya fronste haar wenkbrauwen. ‘Wat bedoel je met “op een zeker moment”?’

‘Niets. Ik zal het doen. Vandaag nog.’

‘Wacht even, Aidie. Ik heb die blik eerder gezien. Je aarzelt. Waarom aarzel je?’

‘Dat doe ik niet. Het is gewoon –’

‘Je hebt me midden in de nacht een berichtje gestuurd met de vraag of ik deze e-mail vanmorgen meteen wilde komen lezen, omdat je er zeker van bent dat vandaag de dag is waarop je iets gaat doen aan de tirannie hier.’

‘Ik heb het nooit “tirannie” genoemd.’

‘Je hebt een jaar lang genoeg genomen met de klikjes die Woods je toegeschoven heeft. Het wordt tijd dat je aan tafel gaat zitten en een echte maaltijd eist.’

‘Oké, nu spreek je in metaforen.’

‘Omdat dat werkt.’ Ze wees met haar duim naar het scherm. ‘Je moet dit versturen. Vandáág!’

Aidyn gebaarde naar haar vriendin dat ze moest kalmeren, terwijl ze nerveus om zich heen keek. ‘Ik zal het doen.’

‘Wanneer?’ drong Rahmiya aan.

‘Snel.’

‘Wannéér?’

‘Ik zei “snel”.’

Rahmiya nam haar onderzoekend op. ‘Je gaat de mail niet versturen, hè?’

‘Jawel.’

‘Nietes. Ik zie het aan je. Je durft toch niet.’

‘Dat is niet waar.’

‘Echt wel.’

‘Ik wil hem gewoon nog een keer doornemen, dat is alles.’

‘Je gaat hem werkelijk versturen?’

‘Ja.’

Haar vriendin kneep haar ogen tot spleetjes, blijkbaar niet overtuigd. Toen, met een paar soepele bewegingen die zo snel gingen dat Aidyn er niets tegen kon beginnen, klikte Rahmiya op ‘verzenden’.

‘Rahmi!’ fluisterde Aidyn hard en ze deed een uithaal naar haar laptop. ‘Niet te geloven dat je dít hebt gedaan!’

‘Het is voor je eigen bestwil, Aidie. Ik kan het niet uitstaan dat je zo twijfelt.’

‘Ik zou de mail hebben verstuurd als hij klaar was!’

‘Hij wás klaar.’

Een gedempte woordenwisseling volgde. Aidyn probeerde tevergeefs de e-mail terug te halen uit de inbox van de directeur-hoofdredacteur, terwijl Rahmiya volhield dat die precies was waar hij moest zijn.

Hun ruzie nam hen zo in beslag dat ze niet zagen dat Woods het vertrek binnenkwam en een paar passen bij hen vandaan bleef staan, vanwaar ze hen gadesloeg.

Toen Aidyn eindelijk opkeek en het hoofd van de redactie zag, werd de frons boven haar bril met draadmontuur dieper.

Aidyn schoot overeind. ‘Goedemorgen, Woods.’

‘Wat is er aan de hand?’ vroeg Woods. Als ze sprak, schudde haar wangen altijd iets heen en weer. Daardoor – en door nog wat trekjes – had ze veel weg van een bulldog. ‘Waarom ben jij hier?’ vroeg ze aan Rahmiya.

‘Ik hielp haar iets op te lossen en –’

‘Ga alsjeblieft terug naar Facturatie.’

‘Natuurlijk.’ Rahmiya stond met een jaloersmakende koninklijke waardigheid op. Daarna vertrok ze, waarmee ze het

aan Aidyn overliet om de woede van haar hoofdredacteur in haar eentje het hoofd te bieden.

Aidyn schonk Woods een glimlach en liet zichzelf vervolgen aarzelend op de stoel zakken. Hopelijk had Woods hen geen van beiden Mapers naam horen noemen.

Gelukkig leek Woods te kwaad op de wereld in het algemeen om zich te storen aan de geheimzinnige interactie tussen twee van haar onderdanen. ‘Heb je die aantekeningen voor de special ter ere van Onafhankelijkheidsdag nog naar Reese gestuurd?’ Haar stem klonk hees en laag, alsof ze al sinds haar vierde een kettingroker was.

‘Ben ermee bezig. Ik heb een Tweede Wereldoorlog-veteraan bereid gevonden tot een interview.’ Diep vanbinnen hoopte ze dat Woods onder de indruk zou zijn van deze prestatie.

‘Dan heb ik een nieuwe opdracht voor je,’ zei Woods. ‘Kansas City Public Schools gaat zijn busvervoerbeleid aanpassen. Ik heb tweehonderd woorden nodig.’

‘Doe ik,’ reageerde Aidyn, terwijl Rahmi’s woorden door haar hoofd galmden. *Een klikje, geen echte maaltijd.*

Woods maakte aanstalten om zich om te keren, maar richtte zich toen weer tot haar. Blijkbaar had iets haar aandacht getrokken. Iets onder Aidyns kin.

Aidyn voelde haar wangen warm worden.

Woods opende haar mond en leek wat te willen zeggen, maar in plaats daarvan schonk ze Aidyn een strenge blik, waarna ze terugliep naar haar kantoor.

Aidyn reikte snel naar haar ketting met het kruisje en stopte hem terug onder haar blouse.

In de afwezigheid van de administratiemedewerkster fluisterde Jimmy me toe dat ze Margaret heette, ‘niet Maggie – nóóit Maggie’. De naam paste bij haar. Margaret klonk als een wilskrachtige naam.

Toen Margaret terugkeerde, leidde ze hen door de gang naar kamer 310 en daar hield ze de deur voor Clara open. ‘Hopelijk komt dit meer in de buurt van wat u in uw hoofd hebt.’

Clara sleepte zichzelf naar het grote raam om het nieuwe uitzicht te bekijken.

De kamer, die gelegen was aan het einde van de noordelijke gang, vlak bij de deur naar buiten, bood uitzicht op de grote weelderige tuin. Een dik grastapijt strekte zich tussen het noordelijke en oostelijke deel van het gebouw uit, en in een kwart cirkel naar de bomenrij om het terrein. Langs het gebouw waren volle kleurrijke bloemperken aangeplant. Een kolibrievoederbakje hing vlak voor het raam aan een paal. In het midden van de tuin zag ze een pergola, die begroeid was met klimop. In de schaduw ervan bevond zich een decoratieve stenen patio, met tussen de zuilen een aantal houten bankjes.

De heldere junihemel leek de pracht te omhullen, waardoor de rijke kleuren nog dieper en levendiger schenen.

De aarde is vol van Uw onuitputtelijke liefde, Heer. Zelfs in Kansas.

Clara draaide zich om naar haar gezelschap. ‘Ja, dit is prima.’

‘Geweldig,’ reageerde Margaret met een hoorbaar opgeluchte stem. ‘Ik zal uw dossier aanpassen.’

‘Wilt u dat ik u help uitpakken, mevrouw Klein?’ vroeg Jimmy, die nog steeds haar koffers vasthield.

‘Dat komt wel goed, liefje. Zet ze voorlopig maar even op het bed.’

Jimmy deed wat hem was opgedragen. ‘Is er nog iets anders waarmee ik u kan helpen?’

‘Op dit moment niet. Maar bedankt.’

Hij wierp een steelse blik op Margaret en zei Clara daarna met een knikje gedag, waarmee hij haar geluk leek te wensen.

Maar het bleek dat Margaret de rest van de tijd met Clara relatief welwillend was. Ze liet Clara zien hoe de draagbare alarmknoop werkte, die ze vervolgens om Clara’s nek hing.

Daarna legde ze uit hoe ze de televisie aanzette, hoewel Clara volstrekt niet van plan was om iets met die laatste instructies te doen. Technologie liet haar al haar leven lang koud.

Clara deed alsof ze luisterde, terwijl ze de vrouw voor haar heimelijk bestudeerde. Wat was haar verhaal? Wat had ze nodig? En hoe zat het met Jimmy? Aardige jongen. Hij zag eruit alsof hij op de universiteit thuishoorde. Waarom was hij daar niet?

‘Begrijpt u het?’ vroeg Margaret.

De vraag haalde Clara uit haar gemijmer. ‘Jazeker,’ zei ze, al wist ze niet precies wat er aan haar was uitgelegd.

Margaret legde de afstandsbediening van de televisie op het nachtkastje. ‘Nog vragen voordat ik vertrek?’

‘Er moeten nog een paar dozen van thuis komen.’

‘Ze zullen hier voor de lunch zijn, is me verteld. Een van de hulpen zal ze naar uw kamer brengen zodra ze zijn gearriveerd.’

‘Fantastisch.’

‘Straks zal de verpleegkundige nog langskomen om een paar dingen te bespreken.’ Margaret zette een stap naar de deur, een hint als Clara het goed had.

‘Bedankt voor je tijd. Ik waardeer wat je allemaal voor me hebt gedaan.’

De administratiemedewerkster deed nog een poging tot glimlachen. ‘We zijn blij dat u hier bent.’

De opmerking miste sympathie, maar dat nam Clara haar niet kwalijk. Ze zwaaide vriendelijk en Margaret stapte de gang in, waarbij ze de deur op een kier liet.

Nu ze opeens helemaal alleen was, zuchtte Clara en ze liet haar blik door de kamer gaan. ‘Dus,’ zei ze zacht, ‘hier zal ik verwelken.’

Aandachtig bekeek ze haar nieuwe – en laatste – verblijf. Ze bestudeerde de details: de rondingen van de loveseat en de hoeken van de ladekast, de kleur van de boekenplanken en de tint van de nephouten vloer. Alles leek iets knus te moeten uitstralen, maar dat mislukte jammerlijk.

De heldere stralen van de zon schenen door de kamer en trokken haar blik naar alles wat ze raakten. Ze strekten zich uit over de loveseat, langs de vloer, kropen op en over de verrijdbare bedtafel en vielen op het bed.

Naar dat ding wilde ze echter niet kijken. Nog niet.

In plaats daarvan richtte ze haar blik op de leunstoel die was weggestopt in de hoek bij de loveseat. Hij zag er modern en niet bepaald gerieflijk uit. Maar haar benen, die vanaf het moment dat de tocht naar kamer 310 had aangevangen al om genade gesmeekt hadden, drongen aan om de stoel een kans te geven.

Ze liep achteruit tot ze tegen de zitting van het meubelstuk botste en deed haar best om zich er voorzichtig op te laten neerzakken. Niettemin kwam ze er met een ondamesachtige plof op terecht. Sinds een tijdje gebeurde het vaker wel dan niet dat ze ergens op neerplofte, dus het was geen verrassing dat het nu ook het geval was. Wat wél een verrassing was, was dat de moderne, oncomfortabel ogende leunstoel zo slecht nog niet was. Hij bood ondersteuning op de juiste punten. En hieruit kon ze vast en zeker weer overeind komen.

Het comfort van de stoel, de zonnestrallen die de kamer verwarmden en het prachtige uitzicht uit haar raam ontlokten haar een tevreden zucht. Ze hief haar ogen naar de blauwe hemel en glimlachte. 'Het is geen São Paulo, maar hier neem ik graag genoegen mee.'

Ze sloot haar ogen en ontspande in de stoel, alsof de Heer Zelf haar Zijn schoot had geboden om daarop uit te rusten. Hij vond altijd, zonder uitzondering, een manier om Zijn geliefden ondanks niet uitgekomen dromen en onbeantwoorde gebeden te bemoedigen. Hij had altijd iets goeds voor ogen, zelfs als zij daar niets van merkte. Sterker nog, op zulke momenten deed Hij de geweldigste dingen.

Had ze dat maar eerder in haar leven ontdekt.

10 mei 1969

Negen jaar na Johns dood was het verdriet nog niet minder geworden. In veel opzichten had het juist aan kracht gewonnen, was het uitgegroeid tot een monster. Het bleef aanwezig, terwijl de tijd verstreek en haar herinneringen aan hem vervaagden.

Op 10 mei werd Clara's dag altijd door één ding gedomineerd – het bepaalde haar gedachten en bemoeilijkte het ademen. En dat was de herinnering aan de kloppende voordeur van haar jongere ik, nog zo naïef en vol vertrouwen, die de voorbode was geweest van de boodschap dat ze weduwe was geworden.

'Hij heeft niet geleden,' had de agent die langskwam gezegd, alsof dat het iets makkelijker maakte. Alsof dat feit elke daaropvolgende dag draaglijker maakte. Haar echtgenoot was echter nog steeds dood. Nog altijd verminkt als gevolg van de botsing met de elektriciteitspaal aan de kant van de weg. Hun plannen voor Brazilië waren samen met zijn botten verbrijzeld.

Ze had hem begraven met zijn vliegtuigticket.

Terwijl buiten haar mistroostige kelderappartement de nacht inviel, schonk ze een glaasje vol met de scotch die ze had bewaard van Johns drankverzameling, liet de naald op de 45 toerenplaat van 'hun nummer' zakken en leunde achterover in Johns leren stoel. Ze wist dat dit alles niets zou helpen. Integendeel, ze zou alles alleen maar erger maken door zichzelf te koesteren in wat eens was geweest en nooit meer zou zijn. Maar op 10 mei wilde ze zichzelf slecht voelen.

Zo slecht mogelijk.

De pijn herinnerde haar er met bittere ironie aan dat zij nog steeds in leven was. Ze veronderstelde dat dat iets waard was. Maar wát, daar moest ze nog achter komen. Johnny zou haar hebben gezegd dat het Gods wil was, maar dat geloofde ze niet. Niet zoals hij dat had gedaan. John en God hadden

samen iets gehad wat zij nooit had begrepen, en dat wilde ze ook niet – dank je feestelijk!

Ze vond scotch ook niet lekker, niet zoals John. En ze had een hekel aan die lelijke stoel, die nauwelijks in haar kleine onderkomen paste. En ze ervoer het luisteren naar hun nummer al lang niet meer als iets plezierigs. Maar dat waren alle materiële dingen die ze nog overhad van haar man. Deze drie dingen: de scotch, de stoel en het nummer. Stuk voor stuk lege overblijfselen van gelukkiger tijden, toen ze beiden nog te weinig levenservaring hadden om te weten waartoe het leven in staat was.

Ze nam een slok van de scotch, liet haar hoofd tegen het bruine leer rusten en dwong zichzelf om de gedachten aan de slow dance die Elvis Presleys *As Long as I Have You* had opgeroepen niet weg te duwen. De herinneringen omsloten haar net zo stevig als Johns armen, zo jong en sterk en levend, ooit hadden gedaan. De geur van zijn aftershave was nauwelijks meer een herinnering te noemen en toch deed ze haar best om haar op te diepen; ze smeekte haar terug te komen. Maar dat gebeurde niet. Net als John niet terugkwam.

De gedenkdag eindigde zoals altijd. Clara huilde tot ze uitgeput was, terwijl ze steeds dezelfde vraag op het plafond boven haar afvuurde. *Waarom?*

Waarom zou een God Die verondersteld werd genadig te zijn haar alleen laten, haar laten lijden? Hij was niet het soort god dat ze voor zichzelf wilde. Nooit.

Een unieke vriendschap die haar sporen op aarde achterlaat

Aidyn Kelley is een ambitieuze journaliste die meer wil dan alleen korte stukjes schrijven voor de plaatselijke krant. Na een misstap krijgt ze de opdracht om een in memoriam te schrijven over een stervende vrouw in een hospice. De Clara Klein die ze daar aantreft, is nog vol levenslust en een stuk interessanter dan ze had verwacht. Langzaam maar zeker ontstaat er een speciale band tussen de twee vrouwen.

De zeventigjarige Clara mag dan misschien op sterven liggen, maar ze is nog niet helemaal klaar om te gaan. Al snel beseft ze dat niet alleen Aidyn een opdracht heeft gekregen, maar dat God er ook nog een voor haar in petto heeft. Als Aidyn een verhaal wil, zal ze dat krijgen ook.

Sara Brunsvold creëert vanuit Kansas complete eigen werelden en verhalen die hoop, waarheid en leven ademen. *De acht levenslessen van Clara Klein* is haar aangrijpende debuut.

KokBoekencentrum.nl
UITGEVERS | UTRECHT

ISBN 978 90 29734264 NUR 302

9 789029 734264 >